

Ärende LED 2016/82 **handling 4**

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
Straffrättsenheten
103 33 STOCKHOLM

Yttrande över Integritet och straffskydd (SOU 2016:7)

(Departementets diarienummer Ju2016/01003/L5)

Diskrimineringsombudsmannens remissvar är avgränsat till frågor som berör myndighetens verksamhetsområde. Med detta som utgångspunkt avger DO följande yttrande.

Diskrimineringslagens skydd

Det kan inledningsvis noteras att vissa handlingar som omfattas av den föreslagna nya bestämmelsen om olaga integritetskränkning eller av de föreslagna ändringarna i befintliga bestämmelser, och som härigenom blir straffbelagda, även kan omfattas av diskrimineringslagens (2008:567), DL, förbud mot trakasserier och sexuella trakasserier (1 kap. 4 § 4 och 5 DL samt 2 kap. 3, 7 och 16 §§ DL).

Med trakasserier i DL:s mening avses handlingar, beteenden eller bemötanden som kränker den utsattes värdighet på ett sätt som knyter an till de skyddade diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder (1 kap. 4 § 1 och 4 DL). I fråga om sexuella trakasserier är det icke önskvärda uppträdandet av sexuell natur.

I likhet med de av utredningen föreslagna bestämmelserna syftar diskrimineringslagens förbud mot trakasserier till att skydda mot kränkningar av individens värdighet (prop. 2007/08:95, s. 492).

Fråga om dubbelbestraffning

Den ersättning som en skadelidande kan tillerkännas genom talan enligt DL är till viss del av straffkaraktär (NJA 2014 s. 499). Utredningens förslag kan därför aktualisera frågan om förbudet mot dubbelbestraffning i sådana situationer där den som i juridisk mening överträtt diskrimineringslagens förbud mot trakasserier eller sexuella trakasserier är en fysisk person. Det rör sig dock sannolikt om ett fåtal fall och saken kan med fördel hanteras i tillämpningen på det sätt som redan sker till exempel när ett förfarande omfattas av både DL och bestämmelsen om olaga diskriminering i 16 kap. 9 § brottsbalken.

Ärekränkingsbrotten

DO ser positivt på förslaget att skärpa bestämmelserna om förolämpning respektive förtal.

I de fall en ärekränkande handling har koppling till kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder (1 kap. 4 § DL), riktar sig gärningen inte enbart mot den drabbade individen, utan även mot den grupp som den enskilde tillhör eller förmodas tillhöra. Gärningen har i förlängningen en samhällelig effekt och skadar ett samhälleligt intresse. Det finns således ett särskilt skyddsintresse, vilket bör återspeglas i brottens straffvärde.

Tryckfrihetsförordningen

Enligt utredningen förekommer det att spridning via Internet av filmer med sexuellt innehåll av domstolarna bedöms som förtal. Utredningen föreslår att den oönskade handlingen ska omfattas av den nya straffbestämmelsen olaga integritetskränkning. Däremot har utredningen inte föreslagit att en motsvarande straffbestämmelse ska föras in i brottskatalogen i tryckfrihetsförordningen.

Inte minst med tanke på den enskildes rättssäkerhet är det enligt DO:s uppfattning viktigt att undvika att en handling kan komma att lagföras med olika rubricering beroende på om åtal väcks inom eller utanför det grundlagsskyddade området.

DO anser därför att det i den fortsatta beredningen bör övervägas att föra in också den föreslagna straffbestämmelsen avseende olaga integritetskränkning i tryckfrihetsförordningens brottskatalog.

Remissyttrandet har beretts av utredaren Carl Ekström. I den slutliga handläggningen har också enhetschefen Martin Mörk deltagit.

Agneta Broberg
Diskrimineringsombudsman

Carl Ekström
Utredare